

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Gyógypedagógiai Intézet parkja

Utoljára módosítva: 2014-09-02 12:16:20

Megye: Vas

Községhatár: Kőszeg

A terület kiterjedése: 12.3204 hektár

Védetté nyilvánítás év: 2004

GPS koordináták: EOV: 461300; 230570

Felmérést végző személy(ek) neve: Gyöngyössy Péter

E-mail címe(k): kerekerdo@invitel.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A "Gyógypedagógiai Intézet parkja" Kőszeg belterületén, található a Gyöngyös-patak mentén fekvő kisebb nagyobb zöldterületek egyik elemeként. Az ÉK-DNY tengelyű terület bejárata a Gyöngyösparti sétány felől nyílik. Kőszeg belvárosa felől a Várkörről a Kiss János utcára lekanyarodva érhető el. A parkban korábban 1856-tól a II. világháború végéig katonai alreáliskola működött. Jelenleg és a védetté nyilvánítás pillanatában is gyógypedagógiai intézetként működik, mostani elnevezése Dr. Nagy László Gyógypedagógiai Intézet. A park bekerített zárt, de látogatható terület, portaszolgálattal.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A park kialakulása és létezése szervesen kapcsolódott ahhoz a katonai iskolához, mely, 1856-tól 1945-ig különböző elnevezéssel működött. Megszűnése előtt Hunyadi Mátyás nevét viselte az iskola. Az Iskola felépítése után az építésvezetőség azonnal beültette, a főépülethez vezető út két oldalát vadgesztenye suhángokkal. Az intézet területét a város által adományozott bükkfa csemetékkel ültették körül. Ezek közül már csak egy példány van meg. A valódi parkosítás az 1860-as években indult meg a laxenburgi császári kastély kertészeti igazgatójának tervei alapján. A kert századvégi arculatát Pears Vilmos őrnagy az iskola tanára munkájának köszönhetjük, aki kiválogatta az ültetendő fajokat és megtervezte elhelyezésüket. Emlékét a parkban felállított mellszobor őrzi. Valószínűleg a ma legöregebb fák akkor lettek elültetve. A park büszkesége, a legnagyobb méretű és az egyik legöregebb fa a hegyi mammutfenyő (*Sequoiadendron giganteum*), törzskerülete mintegy 7 méter. Hasonlóan tiszteletet parancsol a mocsárciprus (*Taxodium distichum*), tulipánfa (*Liriodendron tulipifera*), piramis tölgy (*Quercus robur* "Pyramidalis"), törökmogyoró (*Corylus colurna*). Tudománytörténeti érdekesség, hogy Kőszegről, a hajdani alreáliskola parkjából írta le Borbás Vince a *Tilia Hazslinszkyana* var. *suberiocarpa* nevű hárs változatot, melyet ma már nem sikerül egyértelműen azonosítani. A fák többsége 60 év feletti, de számos fiatalabb fa és cserje mutatja az utókor gondoskodását. Láthatóan folyamatosan pótolják az elpusztult és kivágott fákat. A park egyes részei ligetes szerkezetűek, míg máshol záródott a faállomány. A ma is patinás küllemű egykori kadétiskola és annak parkja mégsem elsősorban annak biológiai jellemzőiről ismert. Itt játszódik a magyar irodalom egyik legjelentősebb XX. századi alkotása, Ottlik Géza kultikus regénye, az "Iskola a határon". Neves írónk maga is itt tanult 1923-26 között. A regény a 20. századi magyar irodalom egyik legjelentősebb alkotása. Megjelenése idején (1959) csak szerény visszhangot váltott ugyan ki, de valódi rangja mindinkább megmutatkozott, a hetvenes években példaértékű művé vált az újabb írónemzedékek új szemléletre törekvő alkotóinak szemében. A regény alapján felismerhetjük a park nevezetes helyeit. Az intézmény katonai iskolai múltjára több kisebb nagyobb emlékmű utal. Az utóbbi évtizedekben számos kiszolgáló létesítmény, sőt egy kisebb uszoda és játszótér is létesült a területen, mely a növényzet pusztításával is járt. A viszonylag nagy területen csak néhány, gépkocsival is járható aszfaltos út található. Hiányoznak a területről a feltáró sétautak. A főépület mögötti rész gondozatlan, és üres. Felhasznált források: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) Keszei Balázs (Kőszeg, 2004): Kőszeg város kül- és belterületén elhelyezkedő botanikai értékek számbavétele; Javaslat helyi természetvédelmi rendelet alkotásához

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

% Erdő

% Gyep

% Cserjés

% Vizes terület

100 % Egyéb

A terület jelenleg is gondozott park

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
P6 park

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás,

Egyéb típus: Intézmény működtetése, látogatás átjárás

Jellemzőik, intenzitás: A park bekerített zárt terület, portaszolgálattal, kevés a sétaút, ezért az aszfaltos utakon és néhány spontán ösvényen kívül szerény mértékű az átjárás a taposás

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Őrzés, Kaszálás, Fásítás,

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózathoz? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

park, sétány

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - A Gyöngyös patak mentén helyi védettségű parkok, sétányok láncolata található.

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Szártalan kankalin (*Pimula vulgaris*, Hovirág (*Galanthus nivalis*))

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

éti csiga (*Helix pomatia*) nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) Zöld varangy (*Bufo viridis*) Erdei béka (*Rana dalmatina*) Fűrge gyík (*Lacerta agilis*) Vízisikló (*Natrix natrix*) Karvaly (*Accipiter nisus*) Fekete harkály (*Dryocopus martius*) Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) Zöld küllő (*Picus viridis*) Nyaktekeres (*Jynx torquilla*) Sárgarigó (*Oriolus oriolus*) Énekes rigó (*Turdus philomelos*) Fekete rigó (*Turdus merula*) Vörösbecy (*Erithacus rubecula*) Erdei pinty (*Fringilla coelebs*) Zöldike (*Carduelis chloris*) Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*) Széncinege (*Parus major*) Barátcinege (*Parus palustris*) Csicsörke (*Serinus serinus*) Barátposzáta (*Sylvia atricapilla*) Csilpcsalpífűzike (*Phylloscopus collybita*) Csuszka (*Sitta europaea*) Mókusz (*Sciurus vulgaris*) Vakond (*Talpa europaea*) stb

5. Egyéb észrevétel

A terület gondozott park jellegét mutatja. Portaszolgálattal rendelkező őrzött terület, de napközben látogatható. Fontos lenne feltáró sétautak létesítése, és az itt látható fajokról kicsi ismertető táblák kihelyezése. Felhasznált források: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) Keszei Balázs (Kőszeg, 2004): Kőszeg város kül- és belterületén elhelyezkedő botanikai értékek számbavétele; Javaslat helyi természetvédelmi rendelet alkotásához Felhasznált térképi források: 1.) www.vasteir.hu (Vas Megyei Térinformatikai Rendszer) 2.) <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/> (Nyilvános interaktív erdőterkép a NEBIH honlapján)